

PRIVACY & GEGEVENSBESCHERMING KENNISDELING

Overzicht recente privacyontwikkelingen
Augustus 2023

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	3
Toelichting	4
1. NATIONAAL NIEUWS	5
1.1 BETROUWBAARHEID VAN ALCOHOLMETER STAAT NIET VAST	6
2. NATIONALE RECHTSPRAAK	7
2.1 RECHTBANK MIDDEN-NEDERLAND OORDEELT IN BURENRUZIE OVER HET GEBRUIK VAN CAMERA'S	8
2.2 BOETE VAN AUTORITEIT PERSOONSGEGEVENS AAN DPG MEDIA VERNIETIGD DOOR RECHTBANK AMSTERDAM	9
3. WERELDWIJDE ONTWIKKELINGEN	11
3.1 DE DIGITAL SERVICES ACT ZORGT VOOR OPSCHUDDING BIJ TECHGIGANTEN	12
4. RESPONSIBLE TECH	13
4.1 DE HERZIENE GEBRUIKSVORWAARDEN VAN ZOOM	14

VOORWOORD

Beste lezer,

Ondertussen is een groot gedeelte van de scholieren gestart met de eerste stappen van het nieuwe schooljaar. Voor u is de maand augustus misschien een wat rustigere maand geweest en wellicht heeft u zelf ook genoten van een heerlijke zomervakantie. Alhoewel er rondom privacy en gegevensbescherming altijd nieuws te melden is, heeft u deze maand een wat lichtere versie van het kennisdocument dan u van ons gewend bent voor u. Met name de Europese instellingen hebben gebruik gemaakt van deze zomermaand om het iets rustiger aan te doen.

Toch zijn er deze maand wel een aantal belangrijke ontwikkelingen op nationaal en wereldwijd gebied die wij graag met u willen delen. In Nederland heeft bijvoorbeeld de Autoriteit Persoonsgegevens haar vraagtekens gezet bij een wetsvoorstel rondom het gebruik van een alcoholmeter.

Daarnaast heeft de nationale rechter een aantal interessante uitspraken gedaan. Zo is de bovengenoemde toezichthouder bij de Amsterdamse rechtbank zelf op de vingers getikt. De Amsterdamse rechtbank oordeelde namelijk over de eerder opgelegde boete door de Autoriteit Persoonsgegevens aan DPG Media. In een andere rechtszaak oordeelde de rechtbank Midden-Nederland over een burenruzie en het gebruik van camera's gericht op andermans perceel.

In de tussentijd bereiden de grote techgiganten zich inmiddels voor op de komst van de DSA. Dit kan er voor elk bedrijf anders uitzien, variërend van het aanpassen van gebruikersvoorwaarden tot het neerleggen van een juridische claim bij de Europese Commissie. We sluiten af met een artikel over onduidelijkheden in het kader van de aanpassingen van de voorwaarden van Zoom en het trainen van AI-modellen.

Veel leesplezier!

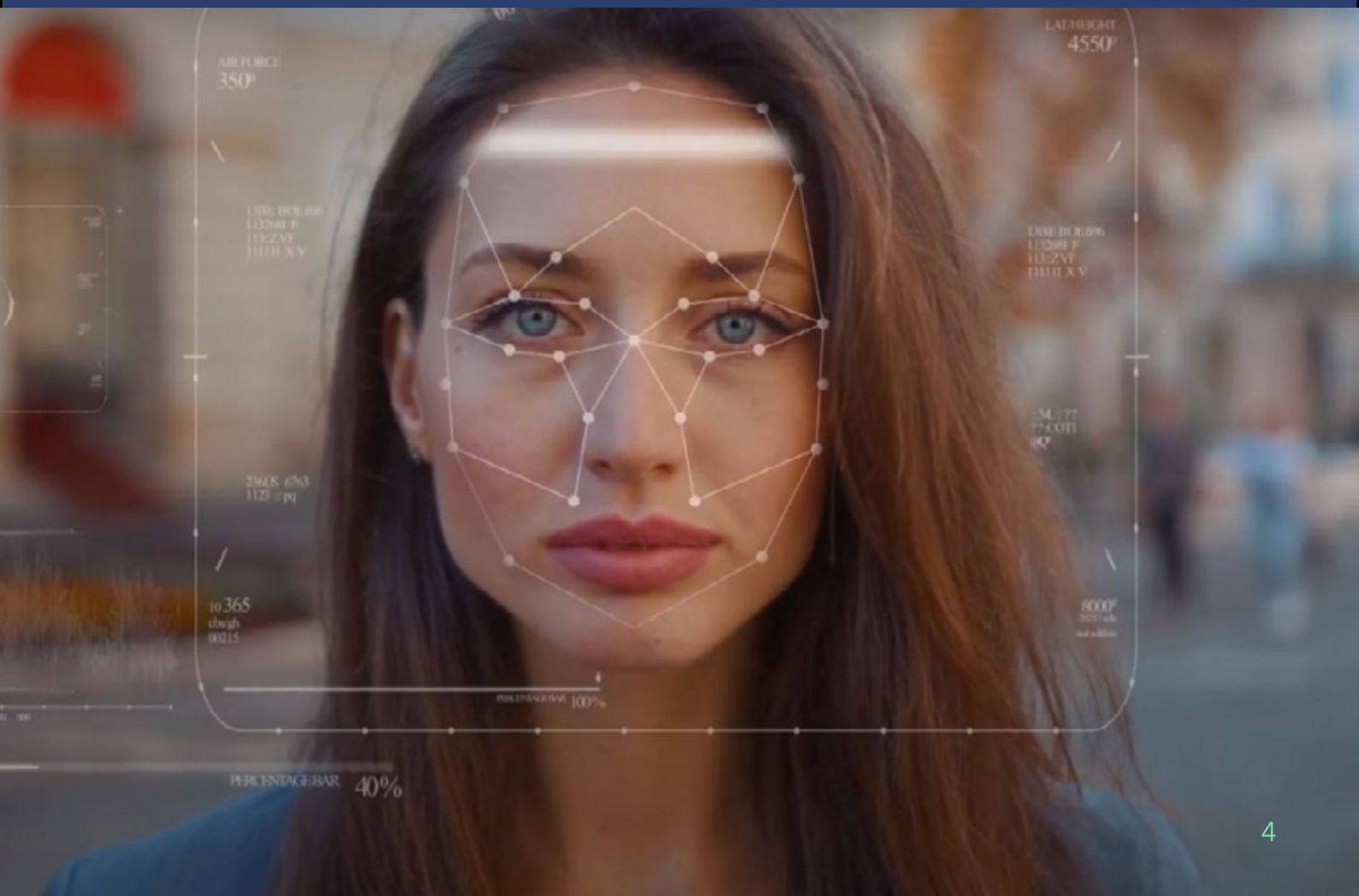
Bart Schermer
Partner Considerati

TOELICHTING

In dit overzicht nemen we met u de laatste ontwikkelingen in de wereld van privacy en gegevensbescherming door. Deze ontwikkelingen en updates verzamelen we op basis van, onder meer, guidelines van nationale en internationale toezichthouders, Nederlandse en internationale rechtspraak en uitspraken en nieuwsartikelen.

De informatie in dit overzicht is een selectie die op basis van de relevante ontwikkeling deze maand door Considerati is samengesteld en biedt als zodanig geen uitputtend overzicht van alle relevante updates met betrekking tot privacy- en gegevensbescherming, noch geeft dit document (juridisch) advies.

Neem contact op met Considerati als u vragen, opmerkingen of tips heeft over hoe u dit overzicht wilt verbeteren.

1. NATIONAAL NIEUWS

Hoogtepunt:

- De AP uit haar zorgen over betrouwbaarheid alcoholmeter naar aanleiding van nieuwe wetswijziging

1.1 Betrouwbaarheid van alcoholmeter staat niet vast

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) heeft bezwaar geuit tegen een wetsvoorstel over de inzet van een alcoholmeter bij mensen met een [alcoholverbod](#). Volgens de AP staat de betrouwbaarheid van de alcoholmeter niet vast. Zo zou de alcoholmeter valspositieve uitslagen geven en is het onduidelijk welke gegevens de alcoholmeter precies registreert.

Mensen die veroordeeld worden voor een strafbaar feit dat onder de invloed van alcohol is gepleegd, kunnen als bijzondere voorwaarde een alcoholverbod opgelegd krijgen. Dit wordt momenteel door de reclassering gecontroleerd via bloed- of urineonderzoek, of een blaastest. Deze controle kan ook plaatsvinden met een enkelband. De enkelband registreert [24 uur per dag](#) elk half uur het transpiratievocht van de drager en meet of er alcohol in zit.

Het controleren van het alcoholverbod via een alcoholenkelband kan nu alleen nog op vrijwillige basis, omdat een juridische basis hiervoor ontbreekt. Met het nieuwe wetsvoorstel kan de inzet van de alcoholenkelband straks ook verplicht worden ingezet. De voorgestelde wetswijziging van voormalig minister Grapperhaus is nu nog in [voorbereiding](#).

De werking van de alcoholmeter in de alcoholenkelband is getest in een proefproject, de zogeheten [pilot alcoholmeter](#). Uit deze pilot kwamen twijfels naar voren over de betrouwbaarheid van de meter. Uit het proefproject bleek dat 5 van de 42 proefpersonen positief testten op alcohol terwijl zij geen alcohol hadden gedronken, wat dus leidde tot valspositieve testuitslagen.

Volgens de AP is een te grote hoeveelheid aan vals-positieve resultaten schrijnend voor de werkbaarheid voor deze manier van controle op een alcoholverbod. Het niet houden aan dit verbod heeft namelijk [grote gevolgen](#) voor de drager van de alcoholband, omdat het er onder andere voor kan zorgen dat een voorwaardelijke gevangenisstraf wordt omgezet in een onvoorwaardelijke gevangenisstraf. Het wetsvoorstel voorziet op dit moment niet in de mogelijkheid voor een alternatief op de alcoholmeter indien de drager bezwaar zou willen maken tegen de resultaten van de metingen.

Een ander punt van kritiek vanuit de AP is dat uit het wetsvoorstel niet duidelijk wordt wat de alcoholband precies meet. Zo is onduidelijk of er wordt gemeten dat de drager alcohol heeft gedronken of dat ook de precieze hoeveelheid alcohol wordt gemeten. In de [berichtgeving van de AP](#) noemt AP-bestuurslid Katja Mur het schrijnend dat dit controlemiddel ten gevolge kan hebben dat iemand ten onrechte een zwaardere straf krijgt, 'dat past niet binnen een rechtstaat', aldus Mur.

Op dit moment ligt er een adviesaanvraag bij de Raad van State over deze wetswijziging. Het is dus afwachten wat de Raad van State adviseert over de resultaten van de pilot met de enkelband.

2. NATIONALE RECHTSPRAAK

Hoogtepunten:

- Rechtbank Midden-Nederland oordeelt in burenruzie over het gebruik van camera's
- Boete van de Autoriteit Persoonsgegevens aan DPG Media vernietigd door Rechtbank Amsterdam

2.1 Rechtbank Midden-Nederland oordeelt in burenruzie over het gebruik van camera's

De [rechtbank Midden-Nederland](#) heeft in Lelystad over een burenruzie geoordeeld. Zij eist dat een van de burens één camera moet verwijderen. Volgens de uitspraak hadden de twee burens al langere tijd een slechte verhouding. De slechte verhouding zou aanleiding zijn geweest voor het ene stel om uiteindelijk camera's op hun perceel te plaatsen. In totaal betroffen het twee camera's, waarvan een camera achter het keukenraam aan de voorkant van de woning geplaatst was. De andere camera hing aan de bovenkant van de schuur in de achtertuin. Deze laatste camera kan draaien en is op afstand bedienbaar.

In november 2021 verzocht de advocaat van het andere stel om de camera's weg te halen of te verplaatsen. Dit zodat het perceel van hen niet op de camera's van hun burens te zien zou zijn. De burens haalden de camera's vervolgens weg, maar na een tijdje werden de camera's opnieuw geplaatst. In 2023 stuurde de advocaat van het stel opnieuw een brief met het verzoek aan de burens om nog eens de camera's te verwijderen. De burens hebben dit vervolgens niet gedaan.

Het stel heeft als reactie daarop een kort geding aangespannen. Zij voerden aan dat ze geen bezwaar hebben tegen de camera's, maar dat deze nu zo zijn opgehangen dat hun recht op privacy geschonden wordt. Daarnaast beargumenteerden zij dat de camera's geen beveiligingsfunctie hebben maar bewust zijn opgehangen om hen te intimideren en om hun perceel in beeld te brengen.

De burens gingen in verweer en beargumenteerden dat zij enkel hun eigendommen willen beschermen. Tevens gaven zij aan dat de camera aan de voorkant van de woning niet werkt en enkel gericht is op hun eigen auto. Door een boom voor het huis zouden zij het perceel sowieso niet kunnen zien. Met betrekking tot de camera in de achtertuin gaven de burens aan dat de schutting te hoog is om het perceel van het stel te filmen. Ze vulden aan dat dat ze de camera daar bewust hebben geplaatst zodat ze kunnen voorkomen dat het andere stel dingen over de schutting gooit.

De rechter heeft vervolgens de casus bekeken en het recht op privacy en het recht om onbespied te zijn in eigen woning en tuin in overweging genomen voor haar beoordeling.

Op basis daarvan gaf de rechter voor elk van de camera's een apart oordeel. Met betrekking tot de camera aan de voorkant oordeelde de rechter dat de camera inderdaad niet werkt. Alhoewel het stel beargumenteerde dat zij de camera van de burens hebben zien draaien, hebben zij hier geen bewijs voor overlegd. De rechter stelde daarom vast dat de camera aan de voorkant geen inbreuk maakt op het recht van privacy van de burens. De vordering tot het verwijderen of verplaatsen van deze camera is werd door de rechter afgewezen.

Voor de camera aan de achtertuin oordeelde de rechter anders. Op de (live) beelden van de camera van de burens was namelijk te zien dat naast de eigen tuin, een groot deel van de schutting en een deel van de woning van het andere stel gefilmd werd. De rechter oordeelde op basis daarvan dat de positie van de camera een onrechtmatige situatie opleverde en hiermee een inbreuk maakte op het recht op privacy van het stel. De rechter maakte daarnaast een verwijzing naar het subsidiariteitsbeginsel, en stelde dat aan dit beginsel niet voldaan is door het plaatsen van een beweegbare camera die deels gericht is op het perceel van het stel. De rechter oordeelde dat het beschermen van eigendommen en het waarborgen van een gevoel van veiligheid ook op een minder ingrijpende manier bereikt kon worden door bijvoorbeeld een camera te plaatsen met vast beeld.

De burens zijn door de rechter verzocht om de camera in de achtertuin te verwijderen. Tot slot [oordeelde de rechter](#) dat de burens geen zelfde of soortgelijke camera mogen terugplaatsen. Wel mogen ze een alternatieve camera plaatsen, zolang dit een stille camera is die niet gericht is op het perceel van het stel en over de schutting heen filmt.

2.2 Boete van Autoriteit Persoonsgegevens aan DPG Media vernietigd door Rechtbank Amsterdam

De [boete](#) van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) voor DPG Media (DPG) is in de privacywereld een veel besproken boete. Uit deze boete volgde namelijk dat mensen niet zomaar een kopie van hun identiteitskaart mochten overhandigen wanneer een verzoek tot het uitvoeren van een van de rechten van betrokken werd ingediend. In een nieuwe uitspraak van de Amsterdamse rechtbank oordeelt de rechtbank over deze boete van de AP.

DPG is uitgever van bladen, tijdschriften en boeken en verwerkt persoonsgegevens van mensen die een abonnement hebben afgesloten bij DPG. Omdat zij persoonsgegevens verwerkten in de rol van verwerkingsverantwoordelijke, had DPG ook de plicht om uitvoering te geven aan verzoeken van de rechten van betrokkenen, waaronder het recht op inzage en recht op verwijdering. De laatste twee rechten konden bij DPG uitgevoerd worden middels [twee manieren](#): via een online omgeving of via een brief en/of e-mail (de offline verzoeken). Indien het verzoek werd ingediend via het online formulier, verliep dit automatisch. Echter, wanneer het verzoek per e-mail of brief werd ingediend, stuurde DPG een e-mail terug met het verzoek om een identiteitsbewijs bij te voegen ter verifiëring van de identiteit van betrokkene. Het verzoek werd pas aangenomen door DPG zodra een kopie van het identiteitsbewijs was ontvangen. Als iemand weigerde zijn identiteitsbewijs te verstrekken, dan werd het verzoek tot inzage niet geaccepteerd door DPG.

De [AP oordeelde](#) dat het weigeren van een inzageverzoek zonder identiteitsbewijs zorgde voor een belemmerende werking van het uitvoeren van de rechten uit artikel 15 t/m artikel 22 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). DPG deed dit verzoek namelijk zonder van tevoren te beoordelen of de desbetreffende verzoeker op een andere, minder ingrijpende wijze kon worden geïdentificeerd.

De AP stelde vast dat DPG-media artikel 12 van de AVG had overtreden en legde een boete op ter hoogte van 525.000 euro aan DPG. De DPG ging hiertegen in beroep bij de rechtbank Amsterdam, onder andere beargumenterend dat de opgelegde boete te hoog was.

De [rechtbank zette uiteen](#) dat DPG verplicht was om op grond van de AVG te voldoen aan een inzageverzoek van de verwerkte persoonsgegevens. Tegelijkertijd was DPG verplicht om verzoekers te identificeren om te voorkomen dat persoonsgegevens aan de verkeerde persoon werden verstrekt, wat belemmerend kon werken. De rechtbank identificeerde hier een spanningsveld tussen deze twee verplichtingen. Daarnaast speelden de beginselen van proportionaliteit, subsidiariteit en dataminimalisatie hierbij een rol. De rechtbank oordeelde dat een kopie van een identiteitsbewijs op zichzelf een redelijk middel was om een persoon te identificeren. Echter vroeg DPG in elk geval om een kopie van een identiteitsbewijs bij offline inzageverzoeken. De rechtbank oordeelde dat in de meeste gevallen een ander, minder ingrijpend middel kon worden gebruikt om de identiteit van de betrokkenen te identificeren. Er werd daarom niet voldaan aan het beginsel van proportionaliteit.

Met betrekking tot de boete zette de rechtbank uiteen dat een boete over het algemeen moet worden afgestemd op de ernst van de overtreding en de mate van het verwijt van de overtreder. Er moet tevens rekening worden gehouden met de omstandigheden van het geval. De rechtbank onderscheidde in de onderhavige casus drie omstandigheden die meewogen. In dit geval was van belang dat DPG niet lichtzinnig was omgegaan met de plichten als verwerkingsverantwoordelijke. DPG moest immers de identiteit vaststellen. Er was van ernstig verwijtbaar handelen dan ook geen sprake. Bovendien was de AVG ten tijde van het inzageverzoek nog maar recentelijk in werking getreden, wat ook een verzachtende omstandigheid vormde ten aanzien van de gedraging. Tot slot was er in de meeste gevallen - namelijk als een betrokkene om inzage of verwijdering van persoonsgegevens verzocht binnen de inlogomgeving - geen sprake van een belemmerende werking. Hieruit kon opgemaakt worden dat DPG niet bewust het recht op inzage belemmerde als betrokkene per brief hierom verzocht.

[De rechter oordeelde](#) daarom dat het beroep van DPG over het middel en de hoogte van de boete gegrond was en vernietigde het besluit en dus de boete van de AP. De AP heeft nog niet aangegeven of zij in hoger beroep zullen gaan tegen het besluit.

3. WERELDWIJDE ONTWIKKELINGEN

Hoogtepunt:

- Techgiganten bereiden zich voor op de DSA

3.1 De Digital Services Act zorgt voor opschudding bij techgiganten

De naderende implementatie van de Digital Services Act (DSA) van de Europese Unie luidt een belangrijke verandering in binnen de techindustrie. De wetgeving zorgt namelijk voor grote veranderingen bij techbedrijven, waardoor ze gedwongen worden hun activiteiten opnieuw te evalueren en hun transparantie te vergroten om zo te voldoen aan de strenge regels van de DSA. Vanaf 25 augustus 2023 gelden er namelijk [strengere vereisten](#). Voor de zogenaamde 'Very Large Online Platforms' en 'Search Engines; (VLOPS). Tot nu toe vallen [19 platforms](#) en zoekmachines onder de DSA, waaronder prominente sociale mediaplatforms als Facebook, TikTok, X (Twitter), YouTube, Instagram, LinkedIn, Pinterest en Snapchat. Ook vijf online marktplaatsen, waaronder Amazon, Google Shopping, Booking.com, AliExpress en Zalando (Duitsland) vallen onder de VLOPS-categorisering van de DSA, net als Google Play, Apple's App Store, Google's Search en Microsoft's Bing zoekmachine. Google Maps en Wikipedia maken de lijst compleet. Echter, het uitsluiten van een aantal opmerkelijke platforms zoals eBay, Airbnb, Netflix en PornHub heeft vragen opgeroepen over de volledigheid van de lijst en de effectiviteit van de reikwijdte van de criteria van de DSA voor de zogeheten VLOPS.

In het kader van deze veranderingen voldoen sommige techgiganten proactief aan hun verplichtingen in het kader van de DSA. Dit doen ze onder andere door updates te publiceren over hun toewijding aan het creëren van een veilige online omgeving. Deze [proactieve houding](#) omvat bijvoorbeeld het strenger aanpakken van desinformatie, het beschermen van minderjarigen en het tegengaan van online haatzaaien. Andere VLOPS, zoals Meta hebben [aangekondigd](#) om nieuwe functies en transparantiemaatregelen te implementeren in overeenstemming met de regels van de DSA. Uit deze inspanningen lijkt de overkoepelende aanpak van de VLOPS om zich meer in te spannen voor gebruikersveiligheid en authenticiteit. Dit doen ze onder andere door duidelijkere servicevoorwaarden in te voeren en hun systemen voor het melden van aanstootgevende inhoud te verbeteren.

Alhoewel de invoering van de DSA de techgiganten heeft aangespoord om (verplicht) meer te doen voor gebruikersrechten, gegevensbescherming, privacy en eerlijke concurrentie, gaan niet alle bedrijven geruisloos mee met de invoering van de nieuwe wet. Zo heeft Zalando [een juridische claim](#) ingediend over haar categorisering als VLOP en beweert zij oneerlijk te zijn behandeld. Amazon heeft al eerder een [zaak](#) aangespannen.

Technologiebedrijven krijgen strenge waarschuwingen voor het niet-naleven van de DSA, waarbij wordt bedreigd met boetes tot 6% van de wereldwijde omzet. Onderzoek naar algoritmes door de Europese Commissie wordt tevens verplicht. De DSA legt bovendien de nadruk op interacties met digitale advertenties en livestreaming, die worden gezien als kanalen voor schadelijke inhoud. Platforms worden daarnaast verplicht om risico's te analyseren en onafhankelijke audits te ondergaan. Het effect van de DSA kan verder reiken dan Europa. Wikipedia is bijvoorbeeld van [plan](#) om wereldwijd veranderingen door te voeren die geïnspireerd zijn op de DSA. Desalniettemin, met de wereldwijde reikwijdte van digitale advertentienetwerken en sociale media influencers blijft het een uitdaging om te zorgen voor grensoverschrijdende naleving.

4. RESPONSIBLE TECH

Hoogtepunt:

- De herziene gebruiksvoorwaarden van Zoom

4.1 De herziene gebruiksvoorwaarden van Zoom

Een van de grootste onwaarheden op het internet - "ik heb de gebruiksvoorwaarden gelezen en ga hiermee akkoord" - wordt na de 'Zoom-gate' stevig aan de kaak gesteld. In herziene voorwaarden probeerde het platform Zoom namelijk bevoegdheid te verkrijgen om alle gegevens van gesprekken te verzamelen voor het trainen van hun Artificial Intelligence (AI)-toepassingen.

Op 7 augustus heeft Zoom heeft hun [algemene voorwaarden](#) bijgewerkt, waaraan de volgende twee paragrafen (sectie 10.2) waren toegevoegd:

"You consent to Zoom's access, use, collection, creation, modification, distribution, processing, sharing, maintenance, storage of [the content you share in meetings] [for any purpose, including training AI models]".

"... you hereby unconditionally and irrevocably assign to Zoom ... and your end users to unconditionally and irrevocably assign to Zoom all right, title, and interest in and to [the content you share in meetings], including all Proprietary rights... "

Deze nieuwe voorwaarden verlenen het platform de bevoegdheid om alle inhoud van online meetings via Zoom te monitoren, wat potentieel een ernstige inbreuk vormt op zowel de privacy als de intellectuele eigendomsrechten. Dit betekent dat zelfs bij vertrouwelijke gesprekken, zoals bij online consulten van artsen of psychologen, het bedrijf toegang zou hebben tot alle informatie die besproken en gedeeld worden tijdens het gesprek.

Enkele uren na de publicatie van Zoom ontstond er, naar aanleiding van [een tweet](#) van Harvard-professor Gabriella "Biella" Coleman, wijdverspreide [online verontwaardiging](#) vanwege de nieuwe voorwaarden. Diverse [media berichten](#) dat op basis van data uit gesprekken van gebruikers AI-toepassingen binnen Zoom getraind zouden worden. Een bijkomend detail is dat Zoom recent twee nieuwe AI-toepassingen heeft toegevoegd aan hun diensten: Zoom IQ Meeting Summary en Zoom IQ Team Chat Compose, wat notules en AI-gegenereerde chat composities biedt aan de gebruiker.

Echter, in [een verklaring](#) van Zoom, op dezelfde dag als publicatie van de voorwaarden, weerlegt Zoom deze beweringen. Zoom benadrukt dat audio, video en chat content van de gebruikers niet gebruikt zal worden om hun AI-modellen te trainen zonder dat er eerst toestemming wordt gegeven door de gebruiker.

Op 11 augustus [publiceerde](#) het platform voor een tweede keer herziene voorwaarden, waarin de volgende clause is opgenomen:

"Zoom does not use any of your audio, video, chat, screen sharing, attachments or other communications-like Customer Content (such as poll results, whiteboard and reactions) to train Zoom or third-party artificial intelligence models."

De 'Zoom-gate' dient als een waarschuwing voor organisaties die van plan zijn om hun AI-toepassingen te verbeteren door content van eigen klanten te verzamelen en te gebruiken voor trainingsdoeleinden. Voor gebruikers zal het een herinnering zijn dat in de voortdurende race van AI-ontwikkeling, bedrijven steeds vaker zullen proberen zoveel mogelijk gegevens te vergaren om hun AI-modellen te verbeteren. Het is dan ook essentieel om goed geïnformeerd te blijven en kritisch te evalueren welke gegevens bedrijven 'mogen' verzamelen, en om te begrijpen welke rechten gebruikers hebben.